

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. BLS-301-000323

Den 12. februar 2010

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg har i brev af 22. januar 2010 stillet følgende spørgsmål nr. 346 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Ida Auken (SF).

Spørgsmål nr. 346 (alm. del)

Vil ministeren oplyse, hvad det har kostet det offentlige at kompensere for "nulstilling af naturindholdet" og tab af biodiversitet som følge af ophør af brakordningen - jvf. forskningsinstitutionernes notat af 20. august 2008: "Naturen påvirkes ved opdyrkning af brak i overvejende negativ retning. Naturindholdet nulstilles på de arealer, der opdyrkes. Det er især et problem på tørre jorde, hvor der kan være udviklet værdifuld natur, men det er et generelt problem for arter, der ikke trives på arealer i omdrift, og som kun har få refugier i det moderne agerlandskab. Brakkens beskyttende virkning mistes i forhold til naboarealer med natur, og endelig har brakken betydning som spredningskorridor for dyr og planter. Samlet vil opdyrkning i det forventede opfang medføre tab for den terrestriske natur og der kan derfor være behov for kompensatoriske tiltag"?

Svar

Det er vanskeligt at opgøre effekten på de naturværdier, som indgår i spørgsmålet. Samtidig har landmændene under braklægningsordningen frit kunnet vælge, hvilke omdriftsarealer, de ville tage ud af produktion. Det har også stået landmændene frit for, om der skulle være tale om brak i rotation, eller om samme areal skulle ligge brak år efter år. Dertil kommer, at forpligtelsen til at lægge brak har varieret mellem 5 og 18 % af omdriftsarealet over perioden afhængig af markedsforholdene. Endelig skulle brakarealerne efter EU's regler løbende have en karakter, så de kunne inddrages i almindelige landbrugsdrift igen.

Tilsammen efterlod disse forhold i stor udstrækning usammenhængende "pletter" af brak rundt omkring i landskabet. Derfor er der også grænser for, hvor meget natur, der har kunnet udvikle sig på brakmarkerne.

Det står imidlertid fast, at brakmarkerne nu siden 2008 i stort omfang er pløjet op som følge af nye regler og muligheder som led i EU's fælles landbrugspolitik. Men det er samtidig en kendsgerning, at brakmarkerne som udgangspunkt ikke var naturarealer, men omdriftsarealer, som landmænd i hele EU skulle tage ud af produktion for at dæmme op for en overskudsproduktion.

Dette ændrer naturligvis ikke ved, at forskningsinstitutionerne i det nævnte notat af 20. august 2008 konstaterer, at opdyrkingen af de tidligere brakmarker vil medføre tab for især den terrestriske natur. Og allerede i forbin-

delse med den midlertidige ophævelse af forpligtelsen til at lægge i brak i 2008 tog regeringen initiativer til at neutralisere eventuelle skader for naturen. Blandt andet anbefalede man landmændene at værne om de områder, der var blevet til natur, fx omkring væld og kilder, kystnære arealer, sandede arealer, der havde ligget brak i en længere årrække, og arealer langs andre værdifulde naturtyper. Der blev særskilt gjort opmærksom på, at beskyttet natur skal bevares, og det blev understreget, at beskyttet natur er Natura 2000 udpegede naturtyper og § 3-arealer.

Siden har regeringen med en række initiativer i Grøn Vækst yderligere gjort en indsats for at neutralisere eventuelle skadelige effekter for naturen af EU's nu permanente ophævelse af forpligtelsen til at braklægge. Således sigter Grøn Vækst-planen mod etablering af ca. 75.000 ha ny natur i perioden 2010 til 2015, og der vil komme både mere, bedre og sammenhængende natur, som er af langt højere kvalitet end de mere eller mindre tilfældigt beliggende og midlertidige brakmarker.

Med de mange indsatser, der lægges op til med Grøn Vækst, får naturen et betydeligt løft, som væsentligt overstiger den naturværdi, der samlet har ligget i de tidligere brakmarker. Ikke mindst får den terrestriske natur et løft. For ud over at der frem mod 2015 etableres ca. 50.000 ha med sprøjte-, gødsknings- og dyrkningsfrie randzoner langs søer og vandløb, 4.300 ha ny natur i Natura 2000-områder og ca. 7.700 ha ny skov er der med Grøn Vækst også afsat midler til løbende naturpleje af 150.000 ha med enge, overdrev m.fl. samt til pleje af 25.000 ha med hedearealer. Endvidere får naturen et løft, når der som følge af Grøn Vækst også etableres ca. 13.000 ha med vådområder og ådale frem mod 2015.

Troels Lund Poulsen / Helle Pilsgaard